

Тема. Одночлен. Стандартний вигляд одночлена

Після цього заняття потрібно вміти:

- формулювати означення одночлена;
- пояснювати, що таке стандартний вигляд, коефіцієнт, степінь одночлена;
- виконувати перетворення степенів.

Поміркуйте

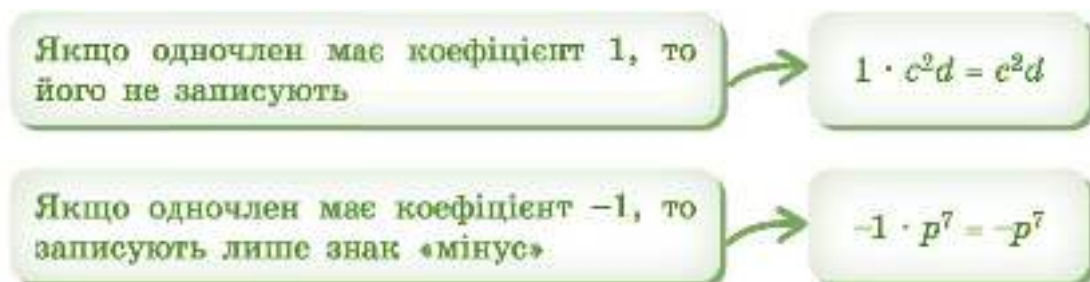
- Що означає піднести число до степеню?
- Які вирази називають цілими?
- Що таке коефіцієнт буквеного виразу?

Запам'ятайте

Цілі вирази - числа, змінні, їхні степені й добутки - називають **одночленами**

Якщо одночлен є добутком, що має один числовий множник, записаний на першому місці, а інші множники є степенями різних змінних, то такий одночлен називають **одночленом стандартного вигляду**.

Числовий множник одночлена стандартного вигляду називають **коефіцієнтом** цього одночлена.

Степенем одночлена називають суму показників степенів усіх змінних, які він містить. Якщо одночлен не містить змінних (тобто є числом), то вважають, що його степінь дорівнює нулю.

Одночлен	Стандартний вигляд	Коефіцієнт	Степінь
$2a^2x$	$2a^2x^1$	2	$2 + 1 = 3$
$-3ab \cdot a^2b$	$-3a^3b^2$	-3	$3 + 2 = 5$
$ab \cdot (-1)$	$-a^1b^1$	-1	$1 + 1 = 2$
x	$1x^1$	1	1
2	2	2	0

Виконайте вправи

- <https://wordwall.net/resource/36916150>
- <https://wordwall.net/resource/62666738>

Робота в зошиті

Задача 1

Зведіть одночлен до стандартного вигляду, укажіть його коефіцієнт і степінь:

- 1) $7a^2a^3a$;   2) $8 \cdot a \cdot 0,1m \cdot 2p$;   3) $5t \cdot (-4at)$;
4) $-1\frac{2}{3}m^4 \cdot 12m^2p$;   5) $-5a^2 \cdot 0,2am^7 \cdot (-10m)$;   6) $t^3 \cdot (-p)^7 \cdot t$.

Розв'язання.

- 1) $7a^2a^3a = 7a^6$ — коефіцієнт 7, степінь 6;
2) $8 \cdot a \cdot 0,1m \cdot 2p = 1,6amp$ — коефіцієнт 1,6, степінь 3;
3) $5t \cdot (-4at) = -20at^2$ — коефіцієнт -20 , степінь 3;
4) $-1\frac{2}{3}m^4 \cdot 12m^2p = -\frac{5}{3} \cdot 12 \cdot m^4 \cdot m^2p = -20m^6p$ — коефіцієнт -20 , степінь 7;
5) $-5a^2 \cdot 0,2am^7 \cdot (-10m) = 10a^3m^8$ — коефіцієнт 10, степінь 11;
6) $t^3 \cdot (-p)^7 \cdot t = -p^7 \cdot t^3 \cdot t = -p^7t^4$ — коефіцієнт -1 , степінь 11.

Задача 2

Знайдіть значення одночлена:

- 1) $3,5a^2$, якщо $a = 4$; 0,1;   2) $-4m^3$, якщо $m = 0$; -1;
3) $10xy$, якщо $x = 1,4$, $y = -5$;   4) $-0,01a^2c$, якщо $a = 5$, $c = -2$.

Розв'язання.

- 1) Якщо $a = 4$, то $3,5a^2 = 3,5 \cdot 4^2 = 3,5 \cdot 16 = 56$;
якщо $a = 0,1$, то $3,5a^2 = 3,5 \cdot 0,1^2 = 3,5 \cdot 0,01 = 0,035$;
2) якщо $m = 0$, то $-4m^3 = -4 \cdot 0^3 = 0$;
якщо $m = -1$, то $-4m^3 = -4 \cdot (-1)^3 = 4$.
3) якщо $x = 1,4$, $y = -5$, то $10xy = 10 \cdot 1,4 \cdot (-5) = -70$;
4) якщо $a = 5$, $c = -2$, то $-0,01a^2c = -0,01 \cdot 5^2 \cdot (-2) = -0,01 \cdot 25 \cdot (-2) = 0,5$.

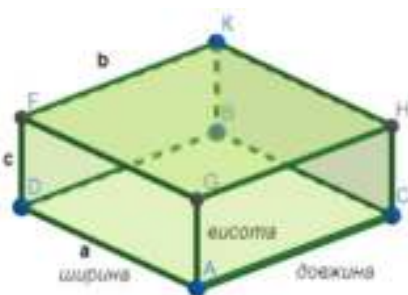
Задача 3

Знайдіть:

- 1) значення x , для якого значення одночлена $-0,8x$ дорівнює 0; 1; -1; 12;
2) значення a і b , для яких значення одночлена $15ab$ дорівнює 10; -60; 0.

Розв'язання.

- 1) $-0,8x = 0$; $x = 0$;
 $-0,8x = 1$; $x = 1 : (-0,8)$; $x = -1,25$;
 $-0,8x = -1$; $x = -1 : (-0,8)$; $x = 1,25$;
 $-0,8x = 12$; $x = 12 : (-0,8)$; $x = -15$;
2) $15ab = 10$; $ab = \frac{2}{3}$. Значення одночлена $ab = \frac{2}{3}$, якщо, наприклад, $a = 2$, $b = \frac{1}{3}$;
 $15ab = -60$; $ab = -4$. Значення одночлена $ab = -4$, якщо, наприклад, $a = -2$, $b = 2$;
 $15ab = 0$; $ab = 0$. Значення одночлена $ab = 0$, якщо, наприклад, $a = 0$, $b = 5$.

Задача 4

Знайдіть об'єм прямокутного паралелепіпеда, висота якого дорівнює x см, ширина у 3 рази більша за висоту, а довжина у 2 рази більша за ширину.

Розв'язання.

Якщо висота прямокутного паралелепіпеда дорівнює x см, то ширина — $3x$ см, а довжина — $2 \cdot 3x$ см = $6x$ см.

Отже,

$$V = 6x \cdot 3x \cdot x = 18x^3 \text{ (см}^3\text{)}.$$

Відповідь: $18x^3 \text{ см}^3$.

Задача 5

Значення змінних x і y такі, що $5x^2y^4 = 6$. Знайдіть значення виразу:

- 1) $1,5x^2y^4$;
- 2) $25x^4y^8$;
- 3) $-25x^6y^{12}$.

Розв'язання.

$$5x^2y^4 = 6$$

- 1) $1,5x^2y^4 = 5x^2y^4 \cdot 0,3 = 6 \cdot 0,3 = 1,8$;
- 2) $25x^4y^8 = (5x^2y^4)^2 = 6^2 = 36$;
- 3) $-25x^6y^{12} = -\frac{1}{5}(5x^2y^4)^3 = -\frac{1}{5} \cdot 6^3 = -43,2$.

Поміркуйте

Наведіть приклади степенів та назвіть їхні основу і показник

Домашнє завдання

- Опрацювати підручник с. 70-71
- Виконати завдання № 384, 386

Фото виконаної роботи потрібно надіслати на HUMAN або на електронну пошту nataliartemiuk.55@gmail.com

Джерело

О. Істер Алгебра, підручник для 7 класу, ч.2. - Київ: "Генеза". – 2024